

DŽIN SASON

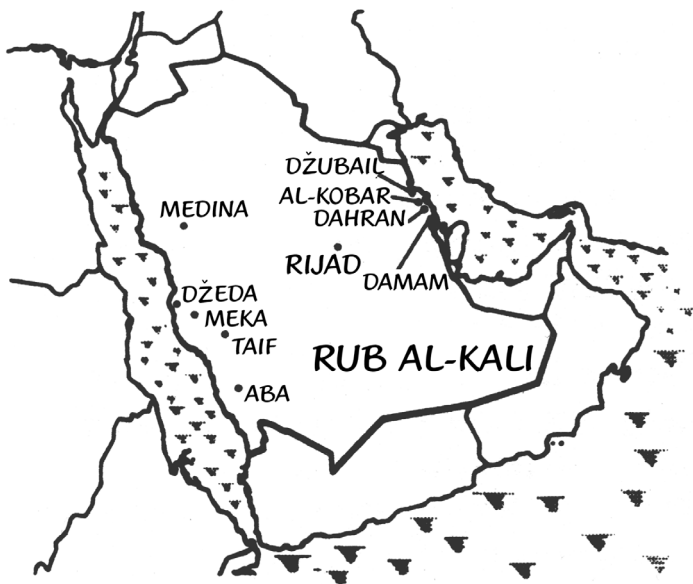
*Kćeri princeze
Sultane*

Prevela Svetlana Babović

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2014.

SAUDIJSKA ARABIJA

ZVANIČNO IME:

Kraljevstvo Saudijska Arabija

POVRŠINA:

864.866 kvadratnih milja

STANOVNIŠTVO:

14 miliona

DRŽAVNO UREĐENJE:

apsolutistička monarhija kojom vlada porodica Saud. Kralj postavlja Savet ministara koji pomaže u formulisanju politike

RELIGIJA:

islam; 95% stanovništva čine sunitski muslimani, sa 5% šiitskih muslimana, koji su koncentrisani u Istočnoj provinciji

JEZIK:

službeni jezik je arapski; u poslovnim krugovima, engleski je u širokoj upotrebi

KLIMATSKI USLOVI:

toplo i vruće; temperature mogu da dostignu i do 55° C

VALUTA:

saudijski rijal; rijal se sastoji od 100 halala, i iznosi 3,7450 dolara

Vladari kraljevstva Saudijske Arabije

Prvih sedam kraljeva

Abdul Aziz ibn Saud

1876–1953.

Saud, sin Abdula Aziza

1902–1969.

Fejsal, sin Abdula Aziza

1904–1975.

Halid, sin Abdula Aziza

1912–1982.

Fahd, sin Abdula Aziza

1922–2005.

Abdulah, sin Abdula Aziza

Kćeri princeze Sultane istinita je priča. Imena su izmenjena i razni događaji neznatno prepravljani kako bi se zaštitila bezbednost prepoznatljivih pojedinaca.

Pripovedanjem ove istinite priče ni autorki niti princezi nije bila namera da na bilo kakav način ponizi bogatu i znamenitu islamsku veru.

Prethodna knjiga, *Princeza: istinita priča o životu pod velom u Saudijskoj Arabiji* (prvi put objavljena 1992. godine, a zahvaljujući popularnosti koju je doživela, nedavno je ponovo objavljena u novom izdanju, 2001. godine) postavila je scenu za ovo delo oslikavajući život princeze Sultane od ranog detinjstva do Zalivskog rata iz 1991. godine. Ova knjiga nastavlja priču o princezi Sultani, njenim kćerima i drugim ženama iz Saudijske Arabije koje one lično poznaju. Iako bi bilo dobro da čitaoci pročitaju i prvu knjigu o Sultani, *Kćeri princeze Sultane* priča je za sebe i može se čitati zasebno.

Dalje, treća i poslednja knjiga trilogije, *Krug princeze Sultane*, nedavno je objavljena.

Iako se iznosi mnogo činjenica o zemlji koju Zapadni svet tako malo razume, nijedna od ove tri knjige nema za cilj da bude istorija Saudijske Arabije ili da se odnosi na živote svih žena koje žive tamo.

Znajte da ove tri knjige, koje povezuje jedna žena, dolaze do jednog zaključka: degradacija žena je iscrpljujuća navika. I mada je taj dvostruki standard i dalje živ i zdrav u većini zemalja, vreme je da se okonča dominacija muškaraca nad ženama.

Ova snažna priča nastavak je knjige *Princeza Sultana*. One koji su čitali veličanstvenu istinitu priču princeze Sultane, privukla je njena snažna osuda načina života žena pod velom unutar kraljevske porodice Saudijske Arabije. Sada, princeza i Džin Sason u centar pažnje stavljaju Sultanine dve kćerke, u tinejdžerskom uzrastu, Mahu i Amani.

Za vreme sopstvene mladosti, princeza iz kraljevske porodice patila je u strogom društvenom sistemu u kojem je rođena. Danas, i pored sveg bogatstva i privilegija, princeza Sultana ne može da kupi prava i slobode kakve poseduju žene u drugim kulturama, ni za samu sebe ni za svoje kćeri. Iako živi u stalnom strahu od odmazde – što čak može biti i smrtna kazna, a izvršioci njen rođeni otac ili brat, Sultanina strast da svojim dvema kćerima obezbedi bolji život nadmašuje njen strah i podstiče u njoj želju da se nešto promeni.

Kao druga generacija članova kraljevske porodice koja se okoristila od naftnog bogatstva Saudijske Arabije, Maha i Amani nikada nisu upoznale bedu koju su svi stanovnici Saudijske Arabije iskusili pre nego što je nafta otkrivena. Sultanine kćeri okružene su neverovatnim bogatstvom i luksuzom od dana kada su se rodile, i to uzimaju zdravo za gotovo. Ipak, s obzirom na to da im je nametnut nepodnošljiv način života prepun ograničenja, Maha i Amani reaguju jednako očajnički.

Otvoreno i skromno, Sultana deli radost, razočaranje i „mračne periode strahovanja“ materinstva i braka u Saudijskoj Arabiji. Detaljno govori o poteškoćama koje su neraskidivo povezane sa odgajanjem ženske dece u jednom takvom društvu prepunom zabrana, i otkriva svoje najintimnije tajne.

- Maha, njena kći tinejdžerka, tvrdoglava lepotica, živi u strahu i izolaciji zahvaljujući strogim verskim zakonima Saudijske Arabije. Prema rečima njenog oca, to je „*devojka sazdana od briljantnih fragmenata*“, čiji obdareni um ne može da se fokusira na jedan cilj. Najveća briga njene majke jeste što ona „*na revolucionaran način traga za svrhom života*“. Maha je pronalazi u eksperimentalnoj lezbijskoj vezi koja završava emocionalnim slomom i psihijatrijskim lečenjem.
- Amani, mlađa kći, buni se na svoj način tokom verske pome za vreme hadža, godišnjeg hodočašća muslimana u Meku. Nekada slatka i tiha, ljubitelj životinja, Amani se „skoro preko noći budi iz svoje uspavane vere i prihvata islamska ubeđenja sa takvim intenzitetom da se graniči sa duševnim rastrojstvom“. Amanin fundamentalni fanatizam pretila da uništi lično traganje njene majke za poboljšanjem sudbine žena u svojoj rodnoj zemlji.

Dirlijiva i lična, priča *Kćeri princeze Sultane* ponovo prebrojava svakodnevne borbe jedne žene koja želi da obezbedi slobodu za sebe i sledeće generacije. I pored toga što su njeni uspesi skromni, uspela je da pomeri granice ponašanja u braku i majčinstvu i otvorila vrata za spore ali moguće promene za žene u svojoj zemlji.

Predgovor

Živela sam u Saudijskoj Arabiji od 1978. do 1990. godine, zemlji koja je dobro poznata po segregaciji polova. Veoma brzo sam uvidela da je to prinudno razdvajanje polova stvorilo još jaču povezanost među ženama.

Tokom tog perioda, upoznala sam i sprijateljila se sa mnogim ženama iz Saudijske Arabije. Nakon što sam pet godina živela u toj zemlji, upoznala sam jednu izuzetnu ženu koju svet sada poznaje pod imenom princeza Sultana. Kakva hrabra žena! Divim se Sultaninjoj snazi i hrabrosti više nego što mogu rećima da opišem, zato što je ta žena doslovno rizikovala svoj život kako bi njena priča bila ispričana.

Nakon zadivljujućeg uspeha *Princeze Sultane*, princeza je tražila da nastavim da pišem priče o zlostavljanju koje se i dalje događa u njenoj domovini, Saudijskoj Arabiji. Tako sam i uradila. Poput većine žena koje su majke, Sultanine najveće brige vezane su za njene kćeri, iako verujem da Sultanina rešenost da „ispravi nepravdu“ takođe potiče iz njene urođene dobrote i želje da pomogne čovečanstvu.

Uprkos tome što moj život u malom američkom gradu nije bio nimalo nalik kraljevskom životu princeze Sultane, nas dve ipak imamo nešto zajedničko: obe želimo da pomognemo svim ženama kojima je potrebna pomoć; obe smo rešene da bez milosti nastavimo borbu sa muškarcima i ženama koji su uložili velike napore da nas spreče u obelodanjanju ovih istina; i obe smo optimisti. I princeza Sultana i ja iskreno verujemo da ovakvim istinitim pričama možemo da utičemo na poboljšanje života žena.

Kada sam bila mlada, moj optimistički pogled na život nije poznavao granice. Bila sam uverena da mogu da rešim svaki problem i da ispravim svaku grešku. Delimično verujem da ovaj optimizam proizilazi iz činjenice što sam odrasla na krajnjem jugu Amerike, u Luisvilu, u Alabami, u gradiću od svega 800 stanovnika. Život u malom gradu nosi sa sobom radosnu bezbrižnost koja zauvek ostaje deo njegovih žitelja. A ljudi u Luisvilu bili su najvećim delom pristojni i dobri. Zahvaljujući toj inherentnoj „dobroti“ građana Luisvila, ne mogu da prizovem u sećanje jedan jedini incident iz moje mladosti gde su se žene cenile manje od muškaraca.

Iako je Sultana odrasla u imućnom okruženju koje ja nisam mogla ni da zamislim u mojoj siromaštvom obeleženoj mladosti, sada znam da sam bila bogatija od kraljevske princeze, zato što nikada nisam osetila da sam u drugom planu, u bilo kom pogledu, bilo kome. To predivno samopouzdanje ulilo je snažan osećaj optimizma u svako moje osećanje i svako moje delo.

Nakon 53 godine života prepunog avanture koja me, do sada, odvela u 55 zemalja, moj optimizam je preživeo, iako ga je šamarala realnost surovog života toliko mnogo žena u svetu. Otkrila sam da ugnjetavanje žena i društveni pritisci kojima su one izložene predstavljaju problem svetskih razmera. Nažalost, pojedine vlasti i društvena uređenja krajnje su neprijateljski raspoložena prema sopstvenoj ženskoj populaciji. Previše je žena na svetu osuđeno na život u srceparajućoj, pa čak i okrutnoj diskriminaciji. Previše muškaraca, koji su pri tom svet-ski društveni ili politički lideri, žmuri pred ovim „ratom“ protiv žena.

Kako *iko* ko ima bar trunku osećanja može da se pravi da je slep za sve one užase koje žene trpe, nešto je što ne mogu da shvatim, to je izvan moje moći poimanja. Znam samo da mi ne daju mira mnogi slučajevi zlostavljanja žena. Žao mi je što moram da saopštim da sam svojim očima videla sledeće:

- Dok sam radila u bolnici u Saudijskoj Arabiji, lično sam znala za sasvim mlade devojčice koje smo primali u bolnicu da se porode. „Deca rađaju decu“, često bismo s tugom

Kćeri princeze Sultane

komentarisali. Najvećim delom, te mlade devojčice bile su treća ili četvrta žena nekog starijeg čoveka.

- Viđala sam mlade Azijatkinje kako se na javnim licitacijama prodaju onome ko najviše ponudi, a sve u svrhu seksualnih odnosa bez ikakvih ograničenja. Bila sam prisutna dok sasvim male devojčice, od kojih neke nisu izgledale starije od osam godina, stoje i plaču dok bezdušni muškarci istražuju njihova tela. Bila sam šokirana kada sam shvatila da su muškarci koji kupuju mlade devojčice uglavnom građani zemalja Zapada.
- Posetila sam bordel u Aziji gde su prelepe mlade žene kupljene da služe muškarcima kao seksualni robovi. Tokom dana, „vlasnici“ tih mladih devojaka primoravali su ih da rade u fabrikama za izradu odeće smeštenim u drugim prostorijama. Noću, one bi morale da se vrate u bordel na prizemlju i dozvoljavaju strancima da uživaju u njihovim telima.
- Jednom sam spasila mladu ženu od života u ropstvu i godinama joj pomagala. Ta ista žena kasnije je dala svoju rođenu trogodišnju kći grupi muškaraca kako bi mogla da se u potpunosti posveti odgajanju svog „zlatnog“ sina.

Mnogo dobronamernih ljudi često me savetovalo da ublažim moje reakcije na takva zlostavljanja, govoreći da društvene promene dolaze sporo, i da moram biti strpljiva. Iako mi prošlost govori da je to istina, što se mene tiče, promene ne mogu da dođu dovoljno brzo za mlade pripadnice ženskog pola koje trpe tako brutalno maltretiranje.

I tako princeza iz Saudijske Arabije i jedna Amerikanka iz američke provincije nastavljaju da pripovedaju priče, koje će, nadamo se, pružiti izvesna saznanja čitaocima, saznanja koja će naterati ljude da skupe hrabrost i preduzmu nešto kako bi doneli promene našoj planeti.

Ponosna sam što govorim u ime princeze Sultane. I, ponosna sam što vam predstavljam drugu knjigu iz trilogije *Princeza: Kćeri princeze Sultane*.

Prolog

*Veliku stenu neće pomeriti vetar; tako ni um mudrog
čoveka neće pomeriti niti čast niti grdnja.*

– BUDA

Jednom davno pročitala sam da prava reč može da pogodi bilo kog kralja. Dok sam proučavala fotografiju mog ujaka, Fahda ibn Abdul Aziza, kralja Saudijske Arabije, razmatrala sam činjenicu da ne gajim nikakvu želju da pogodim našeg kralja, ili čak da podstaknem bes čoveka koga poznajem kao dobrog i plemenitog.

Prelazim prstima preko njegovog lica, prizivajući u misli čoveka, Fahda, iz dana mog detinjstva. Fotografija portretiše kralja u zreloom dobu i ne otkriva ni iskricu one mladalačke figure koje se sećam. Kraljeve stroge obrve i jaka vilica u suprotnosti su sa šarmantnim čovekom kojeg čežnjivo dozivam u sećanjima. Misli mi lutaju natrag kroz vreme, i prisećam se kralja kakav je bio pre nego što je krunisan. Sećam ga se kako stoji onako visok i širokih ramena, otvorenih krupnih šaka, nudi slatku urmu zadivljenom detetu. To dete sam bila ja. Fahd je, kao i njegov otac pre njega, bio robustan čovek i, u mojim dečijim očima, izgledao više kao sin nekog beduinskog ratnika, što je i bio, nego veliki državnik, što će postati. U suprotnosti sa mojim smelim karakterom, reagovala sam stidljivo, nevoljno prihvativši pustinjsko voće iz njegove ruke, zatim otrčala u zagrljaj majke. Načula sam Fahdov nežni smeh kada sam okusila slatki ukus datule.

Kao što je običaj kod nas u Saudijskoj Arabiji, nisam skidala veo u prisustvu kralja još od kada sam ušla u pubertet. Od tog vremena on je izrastao u zrelog čoveka. Iako moram da priznam da kralj sada deluje mračno, smatram da, dok su ga godine državištva ojačale, mnoge odgovornosti koje sa sobom nosi upravljanje državom obuzdale su ga. Pored toga što je krupne figure i kraljevskog držanja, za našeg se kralja ne može reći da je zgodan. Kapci mu isuviše teško padaju preko prodornih očiju; nos zaklanja gornju usnu koja čvrsto uokviruje njegova nežna usta. Na slici tako poznatoj svim Saudijcima i ljudima koji samo posećuju kraljevstvo, mislim da na zvaničnoj fotografiji koja visi okačena na upadljivom mestu u svakom preduzeću i instituciji u mojoj zemlji, kralj izgleda kao čovek kakav znam da nije: deluje preteće, bezosećajno.

I pored toga što poseduje neospornu vlast i ogromno bogatstvo, ne može mu se zavideti na njegovom položaju. Kao apsolutnog vladara jedne od najbogatijih zemalja na svetu, vladavina kralja Fahda nad vrelom, turobnom zemljom Saudijske Arabije, večita je borba između starog i novog.

Dok mnogi narodi opstaju tako što napuštaju ili na izvestan način prilagođavaju stare tradicije, pri tom lagano izrastaju u modernije i bolje sisteme koji doprinose napretku civilizacije, naš kralj nema takav izbor. On, kao običan smrtnik, mora da primorava na jedinstvo i mir četiri podeljene i potpuno posebne grupe građana: verske fundamentaliste, neumoljive, beskompromisne moćnike koji zahtevaju povratak prošlosti; eminentnu, dobro obrazovanu srednju klasu koja traži oslobađanje od stare tradicije koja guši njihove živote; beduinska plemena koja se bore protiv iskušenja da se odreknu svog lutanja i prepuste se primamljivom luksuzu gradskog života; i najzad, članove ogromne kraljevske porodice koji žele samo i jedino bogatstvo, bogatstvo i još bogatstva.

Ove četiri frakcije povezuje jedna grupa starosedelaca koja je zaboravljena, a to smo mi, žene Saudijske Arabije, čije se želje i zahtevi toliko razlikuju u odnosu na pojedinačne muškarce koji upravljaju našim svakodnevnim životom.

Da, znam da je neobično što ja, jedna osujećena i razočarana žena, ne svaljujem bes zbog naših nevolja na kralja, zato što znam da on mora imati vernu podršku običnih muškaraca – muževa, očeva i braće – pre nego što krene protiv stroge discipline ljudi od vere. Ti svešteni ljudi tvrde da ispravno interpretiraju istorijske zakonske propise kako bi omogućili muškarcima da surovo vladaju nad svojim ženama. Previše običnih muškaraca u Saudijskoj Arabiji zadovoljava taj *status quo*, pošto su otkrili da je mnogo lakše ignorisati pritužbe žena nego slediti svog kralja u pregovorima koji bi doveli do promena.

Uprkos svim poteškoćama, najveći deo stanovnika Saudijske Arabije ipak podržava kralja Fahda. Jedino verski fundamentalisti zahtevaju njegov slom. Ostali Saudijski poznaju ga kao darežljivog i dobrog čoveka.

I, podsećam samu sebe, žene iz naše porodice znaju da kralja iskreno i snažno vole njegove žene, a ko poznaje čoveka bolje od njegovih žena?

Dok kralj Fahd vlada nežnijom rukom nego njegov otac i njegova tri brata, nije potrebna neka velika mudrost da se shvati kako će *Princeza*, knjiga koja otkriva moju životnu priču, biti shvaćena kao šamar muškarcima koji vladaju mojom zemljom.

Samo zbog toga žalim. Bez uvijanja opominjem sebe da ni pod kakvom prinudom neću doneti odluku koja će slomiti presedane generacija tako što ću pustiti da porodične tajne odnese vetar. Sada se prvi put pitam da li me u odlučivanju više vodila strast nego mudrost; možda su me moja ozbiljnost i entuzijizam sa kojim prilazim ovom problemu doveli do toga da potcenim sopstvenu sposobnost da probudim interesovanje.

U pokušaju da umirim savest i stišam strahovanja, živo se prisećam koliko sam besna na muškarce iz moje porodice, vladare Saudijske Arabije, koji, izgleda, uopšte nisu svesni kroz kakve patnje prolaze žene u zemlji kojom vladaju.

1.

Razotkrivanje

Očaj nam slabi vid i zatvara nam uši.

Ne možemo da vidimo ništa osim utvara zle kobi, i možemo da čujemo samo otkucaje naših uzburkanih srca.

– HALIL DŽUBRAN

Oktobar je 1992. godine a ja, Sultana al-Saud, princeza i glavni lik ove autobiografske knjige, pratim dane na kalendaru dok se u meni komešaju grozničavo uzbuđenje i mrzovoljna depresija. Knjiga koja rasvetljava život žena koje se kriju pod velom objavljena je u SAD-a u septembru. Od objavljivanja, nosim u sebi mračno predosećanje zle kobi, osećanje kao da nesigurna lebdim negde u beskrajnom svemiru, zato što sam svesna da nijedno delo, bilo ono veliko ili malo, dobro ili loše, ne može proći bez posledica.

Dok duboko uvlačim vazduh, puna nade podsećam sebe da sam verovatno bezbedna u anonimnosti porodične zajednice Al-Sauda. Ipak, instinkti kojima bezgranično verujem, upozoravaju me da sam razotkrivena.

Baš kada sam uspela da savladam taj unutrašnji sukob krivice i straha, moj muž, Karim, u žurbi stiže u naš dom, kroz vik u me obaveštava kako se moj brat, Ali, pre vremena vratio sa putovanja po Evropi i da je moj otac sazvaio hitni porodični sastanak u svojoj

palati. Dok mu crne oči cakle na bledom licu prošaranom tragovima jarkocrvenih mrlja, moj muž izgleda bešnje od besnog psa.

Prostreli me zastrašujuća pomisao. Karimu je rečeno za knjigu!

Dok zamišljam kako se gušim zatvorena u podzemnoj tamnici, lišena svoje voljene dece, na tren se prepuštam uzbuđenju i neka-kvim tankim, piskavim glasom koji nimalo ne podseća na moj, preklinjem: „Šta se dogodilo?“

Karim sleže ramenima dok mi odgovara: „Ko to može da zna?“ Nozdrve mu gore od razdraženosti dok se priseća, „Obavestio sam tvog oca da imam važan sastanak u Cirihu sutra, da ti i ja možemo da ga posetimo kada se vratim, ali bio je nepopustljiv i uporno zahtevao da otkážem sve svoje planove i ispratim te do njegovog doma večeras.“

Poput figure koju nosi vetar, Karim uleće u svoju kancelariju, uzvikujući: „Treba da otkážem tri sastanka!“

Klecavih kolena, padam na sofú uz osećanje olakšanja, razmišljajući kako su svi moji zaključci bili ishitreni. Karimov bes nema nikakve veze sa mnom! Moja hrabrost, puna nade, ponovo zatreperi u meni.

Ipak, opasnost da sam otkrivena i dalje postoji, i predstoji mi još mnogo dugih sati pre tog iznenadnog porodičnog okupljanja.

Pretvarajući se da sam dobro raspoložena, smeškam se i ćaskam dok prolazim sa Karimom kroz široki ulazni hodnik, preko debelih persijskih tepiha, i ulazim u jednu ogromnu i grandioznu dnevnu sobu u nedavno sagrađenoj palati mog oca. Otac još nije stigao, ali primećujem da smo se, od čitave porodice, Karim i ja poslednji pojavili. Ostalih desetoro žive dece moje majke, bez svojih supružnika, takođe su pozvani u kuću mog oca. Znam da su tri moje sestre morale da dolete u Rijad iz Džede, dok su druge dve doletele iz Taifa. Osvrnuvši se po prostoriji, utvrđujem kako je Karim jedini spoljni član porodice koji je prisutan. Nema čak ni očeve glavne žene i njene dece. Pretpostavljam da su se povukli u svoje odaje.